

Càlida rebuda al copríncep francès

pàgina 17

La vall camina cap al reconeixement de la Unesco com a 'Territori Biosfera'

Tema / pàgines 3-4

L'ambaixadora d'Andorra a França i delegada de la Unesco va lliurar el dossier a final de setembre

Martí Boada, expert i coneixedor de l'experiència al Montseny, explica les implicacions de la candidatura

Viure Ordino / pàgines 14-15

Ansalonga tindrà una nova àrea de repòs i farà difusió de la història de l'electricitat a l'antic transformador

Entrevista / pàgines 12-13

Jordi Serracanta:

«Tenim molt camí turístic per recórrer si aprofitem la tecnologia»

«Cal que tots ens sentim ambaixadors de la parròquia d'Ordino»

Sumari

pàgina 7

Esports

Noves vies per a la iniciació al roc dels Palinquerons

pàgines 8

Medi ambient

Recuperat el camí Ral amb el nou tram d'Ansalonga

pàgina 10

Activitats

Representació de l'Ossa

pàgina 11

Gent gran

Núria Solsona

pàgines 22-23

No et perdis...

Més parades i pista de cúrling a la Fira de Nadal

pàgina 24

L'Ordino de...

Andreu Gaspà Picart

Editorial

A les portes d'unes noves eleccions comunals, és un bon moment per reflexionar sobre la feina feta i la traça oberta d'un futur immediat.

Apostem per un projecte de continuïtat, no menys engrescador, per respondre a una societat heterogènia. Sempre he dit que la política comunal et permet copsar el pols social de forma immediata. I el nostre tarannà continuarà sent el

mateix que fins ara, el del diàleg. Aquesta manera de fer ens ha portat a trobar un acord amb Saetde i donar l'autonomia necessària a l'estació d'Ordino-Arcalís per ocupar el lloc que es mereix i tirar endavant un dels motors turístics de la parròquia. Un any i mig després de la signatura, hem vist com s'obria l'estació tres setmanes abans del que era habitual. Una estratègia per incrementar els dies d'esquí que es reflectirà en el compte d'explotació.

I és que sanejar les finances comunals amb la reducció del dèficit i trobar una solució per a la viabilitat econòmica era un dels

objectius prioritaris que s'han fet realitat en aquest mandat que acaba. L'endeutament comunal s'ha reduït gairebé un 50% en dotze anys, de manera que des del 2007 hem retornat 11,4 milions. El pressupost, que s'haurà d'aprovar durant els sis

L'endeutament comunal s'ha reduït gairebé el 50% en els últims dotze anys

primers mesos del nou mandat, s'ha treballat de manera responsable en els capítols de funcionament i gestió per tal de deixar la feina al més avançada possible. L'any que ve veuran la llum dues reformes de dos equipaments referents a la parròquia: l'ampliació del CEO, que permetrà tornar el club de judo al poble, que actualment entrena al Centre de Tecnificació, i la Casa de la Muntanya, al carrer Major, que acollirà l'Oficina de Turisme.

Un altre projecte important, impulsat des de Medi Ambient, ha estat la candidatura «Vall d'Ordino, Territori de Biosfera», una

decisió que coneixerem l'estiu que ve. La participació de la població per aconseguir aquesta candidatura ha estat clau i ha demostrat la implicació dels diferents sectors. Hem escoltat i hem après de la confiança i de les inquietuds que els ha-

bitants d'Ordino han transmès en aquest procés participatiu.

Només entenem una manera de treballar per la parròquia i és des

de l'escolta activa i la màxima participació, per defensar la nostra qualitat de vida i el nostre entorn.

Gràcies al treball conjunt i l'entesa, hem dedicat esforços a recuperar dos edificis històrics del poble d'Ordino que no podien esperar més. Ho hem aconseguit a les escoles velles, amb la creació de l'Edifici Sociocultural L'Estudi. Hem creat un equip de treball entre el Comú i el Quart d'Ordino i hem decidit signar un acord d'intencions per trobar un ús a béns tan emblemàtics com l'Hotel Casamanya.

Hem treballat també per conservar el paisatge, el patrimoni

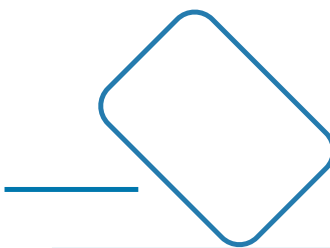
cultural i natural i la història de la parròquia. Ens satisfà haver acabat l'estudi de la toponímia i haver encetat un programa de recerca arqueològica en col·laboració amb el Govern i la UAB per investigar l'arquitectura ramadera dels nostres avantpassats.

El poble de la Cortinada, amb un itinerari cultural, ha estat el primer de Ribera de Munt on s'ha posat en valor el patrimoni.

Reivindicar aquest paisatge cultural dels pobles d'Ordino i de la vall és una tasca que cal continuar.

No voldria acomiadar-me sense aprofitar aquestes línies per desitjar a tothom unes bones festes, on ens retrobarem amb la tradició als carrers d'Ordino. I permeteu-me agrair la confiança i el suport del poble d'Ordino en aquests quatre anys al capdavant de la corporació.

Edita: Comú d'Ordino · Disseny, maquetació i redacció: Comú d'Ordino · Imatges: Comú d'Ordino · Correcció: Pites Roure
Dipòsit legal: AND 446-2009 · A/e: publicacions@ordino.ad

 2019 ELECCIONS COMUNALS
15 de desembre

Comú d'Ordino

Tema

El procés participatiu per ser territori de la biosfera avança amb el lliurament del dossier

La vall d'Ordino és més a prop d'entrar a formar part de la Xarxa mundial de reserves de la biosfera, després de tancar i lliurar el dossier de candidatura. L'ambaixadora d'Andorra a França i delegada permanent de la Unesco, Eva Descarrega, ha estat l'emissària i responsable d'entregar el document, amb el títol *Vall d'Ordino, territori de biosfera*, al director de la Divisió de Ciències Ecològiques i de la Terra de la Unesco, Miguel Clüsener-Godt. El lliurament es va fer el 27 de setembre i la divisió avaluarà el dossier elaborat pel Comú d'Or-

L'ambaixadora d'Andorra a França en va ser l'emissària

dino abans de fer-lo arribar al Comitè consultiu internacional de reserves de la biosfera, que es reunirà el primer trimestre del 2020.

L'espera serà llarga, ja que si el dossier obté aquest vistiplau, la directora general de reserves de la biosfera haurà de traslladar la candidatura a la reunió general que se celebrarà al juny a Nigèria. L'adhesió d'Ordino al Programa sobre l'Home i la Biosfera (MAB) que promou la Unesco marca un punt d'inflexió en la gestió dels recursos naturals, la interacció de l'home i el creixement econòmic de la vall. No podem oblidar que les 250

L'ambaixadora Eva Descarrega fa el lliurament del dossier a Miguel Clüsener-Godt.

pàgines del dossier s'han fet a partir d'un procés participatiu en una convocatòria oberta a tota la població, on han quedat representats els principals interessos dels sectors que tenen activitat a la parròquia. A les conclusions, publicades i consultables al web www.biosfera-ordino.ad, es poden trobar els punts forts i febles que s'han

detectat, sobre els quals es treballarà per millorar-los i poder fer front a una gestió sostenible de la vall per garantir la qualitat de vida a les generacions futures i mantenir la riquesa de la vall, basada en la conservació del patrimoni natural i cultural. El Departament de Medi Ambient ha liderat aquest projecte, tot i que té un caràcter transver-

sal per la rellevància i l'afectació directa en altres àmbits, per exemple, en el model turístic de la parròquia. Del treball i la metodologia que s'han seguit se'n desprenen la voluntat de reforçar la participació activa dels sectors en la gestió territorial i l'acord per aconseguir un model sostenible per al territori.

LES ENQUESTES HAN APORTAT ALGUNES CONCLUSIONS VALUOSES PER AL CONEIXEMENT DEL TERRITORI

1 Els tres elements principals que estructuraven la identitat de la parròquia, en ordre d'importància, són la natura, la qualitat de vida local i la fesomia arquitectònica.

2 Pel que fa a les prioritats de gestió del territori, la majoria d'actors consideren que la més important és la preservació del patrimoni natural, seguida del desenvolupament sostenible entre els sectors econòmic i mediambiental.

3 En tercer lloc, es creu prioritari invertir esforços en el foment del benestar social i cultural.

4 La major part dels enquestats consideren important destinar més recursos per promoure el desenvolupament sostenible arreu del territori.

La minoria opina...

Sandra Tudó i Eva Choy

Ordino ja és més a prop d'esdevenir territori de la biosfera, després de la presentació del dossier a la Divisió de Ciències Ecològiques i de la Terra de la Unesco. No serà en aquest mandat que podrem saber si la vall d'Ordino entrarà a formar part de la Xarxa mundial de reserves de la biosfera, però des de la minoria confiem que la resposta sigui positiva. Mentre esperem la resposta, estem satisfetes de la feina important que s'ha aconseguit fins ara. D'una banda, la voluntat de voler ser declarats Territori de la Biosfera ha permès al Comú difondre grans valors com el respecte pel medi ambient i pel nostre patrimoni natural i cultural, contribuint a la preservació de la nostra identitat. Amb aquest projecte, el Comú ha fet un salt endavant en la implicació de la ciutadania, amb el procés participatiu utilitzat per identificar els principals interessos dels sectors que tenen activitat a la parròquia. Aquesta participació ciutadana ha estat cabdal per implicar tots els ordinencs en objectius comuns com ho és el del desenvolupament sostenible. Esperem que ben aviat la nostra parròquia aconsegueixi el distintiu Ordino, Territori de la Biosfera.

ENTREVISTA A MARTÍ BOADA

Doctor en ciències ambientals, geògraf i naturalista. Membre del PNUMA (Programa de les Nacions Unides per al Medi Ambient)

«Les reserves de la biosfera són un exemple del pensament global, actuant localment»

- Què significa l'etiqueta «Reserva Biosfera»?

Representa el reconeixement per part de la Unesco, dins del Programa Mab (L'Home i la Biosfera), d'una figura que reconeix uns territoris i uns paisatges representatius a escala planetària de valor destacat. És un reconeixement del valor local tot proporcionant-li un valor universal. En produir-se la declaració, el territori passa a formar part de la Xarxa Mundial de Reserves de la Biosfera. Actualment n'hi ha unes 630, distribuïdes en 120 països.

- De quina necessitat sorgeix l'existència d'aquesta categoria, en quin moment sorgeix i per què?

El model s'insereix en el concepte de desenvolupament sostenible, descrit per les Nacions Unides a partir de l'anomenat Informe Brundtland de l'any

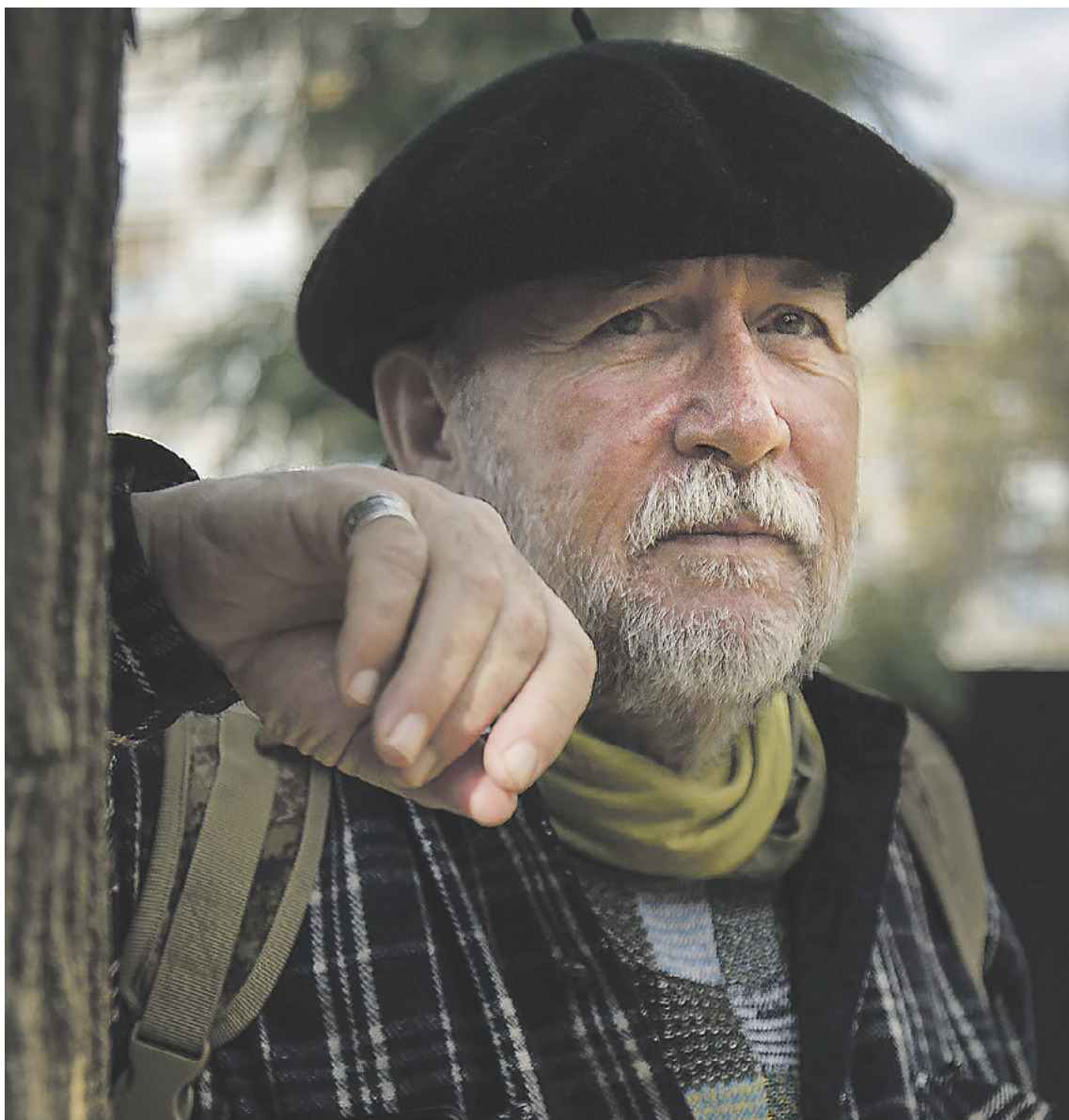
«L'objectiu és fer compatible conservació i desenvolupament»

1987, entès con aquell desenvolupament que mai ha de superar els límits dels sistemes que ens donen suport vital als humans.

Sorgeix en un context de crisi ambiental com el que caracteritza el moment civilitzatori actual, que es manifesta de diferents maneres, una d'elles molt preocupant: el canvi climàtic, que ha portat les Nacions Unides a declarar l'emergència climàtica. Les reserves de la biosfera (RB) són un escenari reconegut per desenvolupar estratègies de conservació i de desenvolupament sostenible. Són un exemple del pensament global, actuant localment. El programa MAB és una iniciativa que arrenca de l'any 1971, i les primeres RB es declaren l'any 1976.

- Què hem d'esperar d'aquest reconeixement? Quines serien les principals conseqüències en el territori?

L'objectiu principal de les RB és fer compatible conservació i desenvolupament local, amb

El professor de la UAB és un dels deu ambientòlegs més influents a Espanya.

una estratègia de sostenibilitat per criteris, a partir de la posada en valor dels paisatges locals d'importància ecològica, així com del patrimoni cultural com un component essencial de l'RB. Un criteri destacat de l'RB és el foment dels sistemes productius locals, incardinats a la formació de recursos humans i a la promoció de la investigació i el desenvolupament, sense deixar de costat la millora d'infraestructures i equipaments socials i l'augment de la dinamització i la participació. És, doncs, per al territori. Lluny de ser una figura restrictiva, és una figura animadora del desenvolupament local, amb una música de fons vinculada amb el compromís universal que requereix el moment: la sostenibilitat. Ordino, i particularment el Parc natural de la vall de Sorteny, són al meu parer un escenari perfectament ajustat als requeriments d'una

RB, atesa l'elevada categoria del seu paisatge i l'extremada biodiversitat.

- Es desprenen solucions compartides dins la xarxa mundial de reserves de la biosfera?

Les normes de l'RB no són im-

en les estratègies de conservació i de dinamització territorial de forma sostenible.

- Expliqui'ns la seva experiència en altres processos, com ara l'exemple del Montseny.

Per la meua feina he treballat

«Ordino, i en particular el Parc de Sorteny, són escenaris ajustats als requeriments RB»

positives, són essencialment regulades i avaluades pels responsables locals de l'RB i el programa MAB. La virtut remarcable és la d'estar en xarxa a escala planetària. Sense imposar-se als instruments de gestió local, representa una determinada pertinença a una xarxa internacional homologada per la Unesco, que té com a objectiu la connexió continuada d'intercanvi i de processos de millora

en diverses RB, especialment americanes. Actualment soc responsable científic de la Xarxa Mediterrània de Reserves de la Biosfera, on es coordinen unes quaranta reserves de quinze països, i visc dintre l'RB del Montseny. El meu parer podria ser una mica subjectiu, tanmateix diria que no. Globalment, el funcionament té èxit; en el cas d'Espanya, a hores d'ara n'hi ha 47, i no paren d'aug-

mentar les sollicituds de noves declaracions, amb un procés de selecció altrament no gens fàcil. En el cas d'Andorra, sense voler crear falses expectatives, personalment crec que la candidatura d'Ordino té possibilitats, atès que és un dels pocs estats europeus que encara no en té cap. Amb l'afegit positiu de la gran qualitat paisatgística i d'una dimensió històrica i fronterera excepcionals.

- Des del seu vessant artístic, quina seria la incidència de l'art en aquesta comprensió del paisatge i del medi natural?

Després de molts anys de participar en el compromís d'actuar en el camp de la conscienciació sobre les greus problemàtiques ambientals, via docència, divulgació i recerca, actualment penso que s'han d'obrir nous camins

- Aquesta mirada, des de la matèria, podria aportar més llum per trobar maneres més sostenibles d'interactuar i relacionar-se amb el medi?

Interessat amb l'art de molts anys, amb una relació personal molt propera amb l'Antoni Tàpies i amb el creatiu Perejaume, vaig iniciar una línia de divulgació a través de l'art, amb el mateix objectiu: la motivació i el compromís amb el planeta i amb el territori. Davant l'augment de la crisi i la urgència de l'acció, em vaig iniciar en el Forest Art, amb la intenció d'arribar via art on no he arribat del tot amb la docència i amb la divulgació, entenent-ho com un complement. I aquí estem. Mantinc una gran confiança en el camí de l'art, i tot i que considero que l'art en general no està passant per un bon moment com a via socialitzadora de la motivació, però tot i així hi crec.

- La seva relació i coneixement d'Andorra quan s'inicia?

Han estat més de trenta anys de vinculació amb el medi andorrà. L'any 1976 vam venir a Andorra a fer recerca, coordinada pel professor Becat, inventariant biodiversitat andorrana; més endavant vam continuar amb l'Institut d'Estudis Andorrans, actualment CENMA, liderat pel doctor Guillaumet.

Nadal Ordino

2019-2020

Del 3 al 21 de desembre

Exposició «100 postals de Nadal»
a l'Edifici sociocultural L'Estudi

Dv. 6 de desembre, 18 h

Encesa de llums amb la participació
de l'Esbart Valls del Nord, pl. Major

Del 6 al 8 de desembre, 18 h

Fira de Nadal als carrers d'Ordino

Ds. 7 de desembre, 18 h

Gimcana familiar «Vine a buscar
el tió de Nadal», inscripció prèvia
al servei de Tràmits, pl. Prat de Call

Dg. 8 de desembre, 12 h

Representació de l'Ossa als Jardins
del Museu Casa d'Areny-Plandolit

Ds. 14 de desembre, 12 i 17 h

Espectacle de Nadal: «Un Mercat de nadal
ben especial», amb el Grup d'Introducció
a l'espectacle a la biblioteca comunal

DI. 16 de desembre, 18 h

Conta contes a la biblioteca comunal

Dg. 22 de desembre, 12 h

Concert de Nadal de la Coral
Casamanya, església parroquial

Del 23 de desembre al 3 de gener

Carrusel de contes de Nadal a la
biblioteca i bebeteca d'Ordino.
Cada dia a les 18 h, es farà
la lectura d'un conte

Dt. 24 de desembre

11 h Caga tió
18 h Arribada del Pare Noel, seguit
de coca i xocolata
00 h Missa del Gall
A la sortida xocolata, vi bullit i coca
a la plaça Major

DI. 30 de desembre, 10 h

Taller de Nadal «Els millors desitjos».
Inscripcions prèvies: tel: 324558
a La Capsa, espais de creació

Dm. 1 de gener, 19 h

Ordino Clàssic. Concert de Cap d'Any
a càrrec de l'ONCA, Auditori Nacional

Dg. 5 de gener, 19 h

Arribada de Ses Majestats
els Reis Mags d'Orient i representació
dels Pastorets a càrrec dels infants
de la parròquia, a l'ACCO.
Tortell i xocolata a la plaça Major

Ds. 11 de gener, 18 h

Cantada de nades a càrrec
de la Coral Casamanya
a la Casa Pairal d'Ordino

App
Ordino és viu

ordino www.ordino.ad

#Ordino a les xarxes

facebook

ordinoésviu
2.569
seguidors

Hem renovat la taula d'orientació al mirador del Coll d'Ordino i ens ha quedat així de maca

144 m'agrada 15 compartits 5 comentaris

22

Ordino us desitja una bona Festivitat de Meritxell

105 m'agrada 12 compartits 8 comentaris

15

Rebuda del cònsol major al copríncep francès a Ordino

117 m'agrada 6 compartits 4 comentaris

9

1

Visita guiada als molins fariners

83 m'agrada 10 compartits 0 comentaris

Esports

Lestang: «L'alimentació, l'activitat física i les emocions són les claus per a una bona salut»

Laurence Lestang va ser esportista i competidora des de ben petita, fins que una lesió la va apartar de l'esport i va estudiar biologia. El 2012, ja mare de dos fills, va tornar a aquest món per participar en l'Andorra Ultra Trail, i es va enganxar a les curses de llarga distància, les triatlons, fins a participar en cinc ironmans.

- Són saludables, aquest tipus de proves?

Són una sobrecàrrega i un sobreforç per al cos molt gran. Forces el físic perquè treballi i rendeixi fins a l'extrem. Per això és tan important la nutrició. En aquests casos, el seguiment ha de ser com si tractessis una patologia. L'activitat física és saludable, però cadascú a la seva mida. Vaig decidir fer la carrera de nutricionista i dietista arran de les meves necessitats i m'ha aportat una visió més àmplia i global del que significa estar en forma. A més, és molt gratificant poder ajudar els altres.

- Quina és la primera causa de consulta?

Normalment, els pacients m'arriben perquè perden el control

sobre el propi cos; alguns venen per iniciativa pròpia i d'altres ho fan derivats per l'endocrinòleg, amb símptomes de cansament, sobretot persones que es lleven cansades. I acostuma a ser un desajust de les tiroides, una patologia molt freqüent a Andorra i a les zones de muntanya. La manca de vitamina D i iode ens afecta molt.

9 L'esport extrem la va convertir en experta en nutrició

- Quina és l'alarma?

És molt important escoltar el cos, té molta saviesa. Mitjançant una bona nutrició lluitem contra les inflamacions internes i els mals hàbits, que poden venir provocats per una mala alimentació, una mala gestió emocional o un excés d'esport.

- Entenc que hi ha aliments per combatre l'estrès?

Des de la nutrició es treballen vies antagonistes. L'estrès genera cortisol, així que, en

Laurence Lestang, amb cinc ironmans, és dietista i nutricionista.

aquests casos, mirem de compensar-ho amb serotonina per obtenir tranquil·litat. Els ous, els fruits secs, els làctics en la justa mesura..., no es pot generalitzar, tot depèn de les produccions i de les quantitats.

- I aquests superaliments que estan tan de moda?

El problema és que els processats i ultraprocessats i els aliments de cultiu i ramaderia intensius són molt deficitaris en minerals i micronutrients. Això

als nostres avis no els passava perquè tot eren productes de proximitat, i de la terra. El zinc, el coure i el seleni els prenem com a suplement, però són a la terra.

- Així, amb una bona alimentació no caldrien tants medicaments?

L'alimentació no els pot substituir, però en molts casos es podria reduir la dosi, per exemple de la medicació que es pren per al colesterol, ara s'ha demostrat. El principal problema són els lobbys agroalimentaris, i també les farmacèutiques. En definitiva, el mercat, que sol anar en contra de l'ètica nutricional. Ens creiem tot el que ens diuen. I les principals víctimes, les que estan a primera línia, són els infants.

- Així, no hi ha secret per tenir una bona salut?

Cap ni un. El secret és trobar l'equilibri entre una alimentació correcta, l'activitat física adequada i una bona gestió emocional, la part més important, perquè repercuteix directament en les altres dues. Sovint, l'esport n'esdevé un refugi.

Inaugurada una nova zona amb vuit vies d'iniciació a l'escalada en paret natural al roc dels Palinquerons

La parròquia ja té una nova zona esportiva dedicada a la iniciació a l'escalada. Es tracta del roc dels Palinquerons, un lloc natural molt a prop del camí de Santa Bàrbara, on s'han obert vuit vies per a tothom

poca llargada de les vies són característiques ideals per a la iniciació. Actualment, el Club imparteix classes als més petits, que s'organitzen en dos grups: alumnes de 6 a 12 anys i adolescents de 13 a 18 anys.

«La zona, pròxima al camí de Santa Bàrbara, s'afegeix a Encodina i al rocòdrom del CEO»

que vulgui debutar en el món de l'escalada en pedra natural. La zona és de molt fàcil accés, a cinc minuts a peu del nucli antic, un motiu més per descobrir i practicar aquest esport en família.

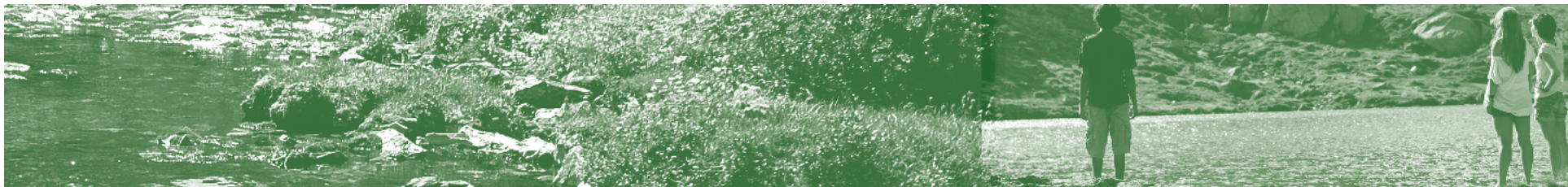
Segons va destacar en la inauguració de les vies Sergi Flamand, monitor del Club Pirinenc Andorrà, la poca inclinació i la

Flamand va destacar la importància de l'equipament a escala nacional, ja que la majoria de vies existents tenen una dificultat molt més gran i són més exigents. El roc dels Palinquerons s'afegeix al rocòdrom del CEO, que és molt a prop a peu, i a les vies que es van obrir a Encodina per satisfer una demanda creixent a la parròquia d'Ordino.

Els més petits van ser els primers a estrenar les vies el dia de la inauguració.

Medi ambient

Es presenta la nova guia digital dels espais naturals protegits d'Andorra

Quan encara celebrem els vint anys del Parc de Sorteny, primer espai natural protegit d'Andorra, surt al carrer una nova eina per difondre i donar a conèixer els valors de la vall del Madriu-Perafita-Claror, el Parc natural de les valls del Comapedrosa i el Parc natural de la vall de Sorteny. Es tracta d'una guia digital que es va presentar al novembre al Portal de la Vall, a Andorra la Ve-

L'eina està pensada per al públic local i turista

lla. L'acte va anar a càrrec de la cònsol major d'Escaldes, presidenta de torn de la Comissió, i dels consellers d'Agricultura, Medi Ambient i Sostenibilitat de la Massana, Sergi Gueimonde, i d'Ordino, Marc Pons.

La guia es podrà consultar en línia i no s'editarà en paper. Es publicarà als webs dels espais naturals i al nostre web www.ordino.ad.

Paisatge de les primeres nevades de la temporada al Parc natural de la vall de Sorteny.

dino.ad. L'objectiu és fer difusió conjunta dels tresors naturals que s'han protegit a les Valls d'Andorra, amb la intenció d'arribar tant al públic turista com

al local. La guia explica els tres espais protegits del territori de la mateixa manera, amb una presentació, una descripció dels equipaments i les activitats, in-

formació sobre els refugis guardats, una relació dels itineraris recomanats, el tipus de vegetació, i la normativa bàsica per la qual es regeixen.

Incorporat el darrer tram del camí Ral

Amb la incorporació del darrer tram del camí Ral, entre Sornàs i Ansalonga, que s'ha acabat aquest estiu, es compleix el pla per a la recuperació d'aquesta via verda que connecta els pobles de la parròquia, iniciat el 2017 en col·laboració amb el Govern d'Andorra. El projecte nacional va més enllà, amb la unió d'Andorra la Vella fins al Parc natural de Sorteny. L'últim tram, d'uns 650 metres, ha tingut un cost de 260.000 euros, amb una inversió total a la parròquia de 600.000 euros per 1,7 quilòmetres. La gent gran, els infants i les persones amb mobilitat reduïda tenen una passarel·la de fusta que salva el desnivell que hi havia en aquest tram i protegeix les molleres que hi ha a la zona. Ara els vianants poden iniciar el recorregut a la rotonda de l'Aldosa i continuar pel camí de Santa Bàrbara fins al Serrat. El Comú s'ha ocupat de gestionar la cessió de terrenys per fer possible aquesta via verda, clau per a Ordino.

Visita a la Casa de la Muntanya

Està previst que durant el primer trimestre de l'any s'inauguri la Casa de la Muntanya. La Casa Ferino, un edifici singular de tres plantes en ple centre del poble, acollirà d'entrada la nova Oficina de Turisme, amb 111 m². S'instalarà al primer pis i farà d'avantsala d'una zona d'experiències i descoberta de l'entorn per al visitant. Projeccions, ulleres 3D i pantalles interactives seran alguns dels atractius d'aquest centre pioner, quant a informació i tecnologia, que ha d'acabar sent un referent a la parròquia.

Fem parròquia

L'antic transformador d'Ansalonga acollirà la història de l'electricitat a la parròquia

El projecte inclourà una àrea de repòs

El poble d'Ansalonga tindrà una nova zona de repòs i un espai per divulgar la història de l'electricitat a les Valls del Nord, gràcies al conveni que es va signar a l'octubre a tres bandes, entre el Comú d'Ordino, representat pel cònsol major; el llevador del Quart, Víctor Simonet, i el secretari general de Nord Andorra, Simó Duró. És un acord que donarà llum verda a un projecte per recuperar part de la memòria històrica de la parròquia i la transcendència de fer arribar la llum als pobles. El Quart d'Ansalonga cedeix al Comú l'edifici de l'antic transformador, situat al camí dels Horts, i els terrenys, que ocupen una superfície de 215,71 m² i on el Comú hi habilitarà una zona de repòs. La cor-

Simonet, llevador del Quart d'Ansalonga, Mortés i Duró es donen la mà pel conveni.

poració es compromet a assumir el cost dels treballs del projecte, així com la reforma i l'habilitació de l'edifici. La companyia elèctrica, per la seva part, es com-

promet a instal·lar la maquinària d'un antic transformador per exposar-lo a l'interior de l'edifici, a més dels continguts i els panells informatius de la història, el

manteniment de la maquinària i part del cost de la producció de l'exposició. L'interès de tots tres és divulgar i explicar la història de l'electricitat.

Consell Fariner

Antigament a Ordino, el dia de Sant Martí (11 de novembre) se celebrava el Consell del molí fariner. I aquest any, un grup de persones vinculades a la història i al territori han recuperat la celebració amb una visita guiada als emplaçaments on hi havia hagut aquestes instal·lacions, tan importants en el dia a dia dels parroquians, que van funcionar fins als anys cinquanta. Avui en queden dos exemples, visitables a la Cortinada, on es pot veure com funcionaven les moles, les pedres que s'usaven per moldre el cereal, principalment el blat amb què es feia el pa. La visita va començar a les ruïnes de la mola de Santa Bàrbara, guiada pel Tonet Naudí i la Gemma Adellach.

Fotonotícia

Obert l'aparcament de la Cortinada al camp de Ceró

L'aparcament Camp de Ceró, al poble de la Cortinada, ja ha obert al públic amb setanta-cinc noves places distribuïdes en dos nivells. L'entrada del pàrquing és a l'avinguda de la Cortinada (CG-3) i la sortida, al carrer de les Massanelles. S'han habilitat setanta-una places per a turismes, dues per a minusvàlids i dues per a vehicles elèctrics. L'obra ha tingut una durada d'un any i és fruit d'un conveni signat a tres bandes entre el Comú d'Ordino, el Govern d'Andorra i Andbank, el desembre del 2017. La superfície de l'aparcament és de 3.648 m² i vol resoldre la manca d'aparcament que pateix la zona, a més de donar més servei al turista. Després de l'obertura de Plana Babot, al Coll d'Ordino, els mesos vinents se n'obrirà un de nou al poble de Sornàs.

Activitats

S'amplia la il·luminació i la decoració de Nadal amb 'voliaines del nord'

La llum ho és tot per Nadal i el poble d'Ordino, durant les festes, reforçarà i ampliarà l'enllumenat decoratiu més enllà del carrer Major i el nucli antic, des de Santa Caterina fins a la plaça Prat de Call. La il·luminació serà també protagonista en l'animació de carrer, per l'encesa de llums que donarà el tret de sortida al programa de Nadal, el divendres 6 de desembre. Els infants de l'Esbart Valls del Nord desfilaran pel carrer Major per donar als cònsols la bola de llum que il·luminarà tota la parròquia. A la plaça s'oferirà coca i xocolata a tots els assistents. L'encesa coincidirà amb la inauguració de la Fira, que amplia el nombre de parades fins a trenta, amb noves localitzacions com el cobert de la plaça Major i la plaça de l'Oficina de Turisme. El carrer Major serà la principal artèria i el Christmas Village s'instal·larà a l'interior de L'Era d'Ordino, a la placeta del Ferino. Aquest Nadal s'introdueix una nova decoració, amb les 'voliaines del nord', unes ballarines que es penjaran al jardí de Casa Rossell i tindran el seu propi estand a l'Era del

El cònsol major rep la bola de llum que farà possible l'encesa de Nadal a tota la parròquia.

Un carrusel de contes a la biblioteca

El Nadal és per a molts època de vacances, i per als més petits de la casa, la biblioteca comunal ha preparat aquest Nadal un carrusel de contacontes, que es farà cada dia a les sis de la tarda, a la sala de lectura i a la bebeteca, a l'edifici L'Estudi. Una activitat per fomentar la lectura que complementa el cicle Mamàs contacontes, el programa de relats multilingües que va començar amb el curs escolar. La Capsa, espais de creació, també ha pensat en la canalla per muntar tallers de manualitats amb la temàtica del Nadal. El programa d'activitats infantil s'allargarà fins al dia de Reis. Altres cites ineludibles per als infants de la parròquia són el caga tió, el dimarts 24 al matí, a la plaça Major; el Pare Noel, amb un berenar al mateix escenari, i a l'ACCO, la vigília de Reis, l'arribada de Ses Majestats i la representació dels Pastorets, en la qual podran participar tots els infants d'Ordino que vulguin sortir a l'escenari.

La Fira de Nadal es farà del 6 al 8 de desembre

Raser. Aquests personatges estaran fets amb fusta, mirall i tèxtil. La Fira s'allargarà tot el cap de setmana, del 6 al 8 de desembre, i el carrer serà escenari d'activitats per a tots els públics, com els Jocs tradicionals, el Mirall màgic, tallers de manualitats o l'actuació dels alumnes de l'Escola de Música de les Valls del Nord a l'església parroquial. La principal novetat, però, serà una pista de cúrling que s'instal·larà a la plaça de l'Oficina de Turisme. Un altre atractiu durant els dies de la Fira seran les visites gratuïtes als museus nacionals de la parròquia, el Museu Casa d'Areny-Plandolit, el Museu Postal i la sala d'exposicions L'Era del Raser. Si voleu conèixer el detall de la programació, la trobareu publicada a l'agenda del web ordino.ad, i si voleu descarregar-vos tot el programa, consulteu l'app.

La farsa de l'Ossa arrela als Jardins Plandolit després de tres edicions

La representació de l'Ossa és una farsa en què els dallaires de la vila acaben amb l'última ossa, que té el poble atemorit. És una escenificació on no falten els estereotips de classe i de gènere, amb diàlegs burlescos i al·lusions a l'actualitat política i a personatges públics. La interpretació va a càrrec de grans i petits, veïns de la parròquia d'Ordino, que l'any passat van substituir l'emplaçament original, la plaça Major, pels jardins d'Areny-Plandolit, amb una ambientació única que permet reunir molt més públic i veure millor la funció. La voluntat de la directora de l'espectacle, Pilar Capdevila, codirectora de l'Esbart Valls del Nord, ha estat mantenir-se fidel a la representació de fa 25 anys, tret dels apunts d'actualitat. De fet, el cap de l'ossa i la capa del cavaller són originals de principis de

Escena de la representació de l'Ossa als Jardins Plandolit.

segle. I és que l'Ossa era una tradició molt arrelada a la parròquia que es remunta al 1875. Molts anys després, el 2017, es va recuperar i amb tres edicions

ha esdevingut una de les activitats més seguides del Nadal, que reuneix famílies, turistes i curiosos. Una trentena de persones participen en el muntatge,

que es representarà a les dotze del migdia del diumenge 8 de desembre. *Vegeu el documental en el QR o a https://www.youtube.com/watch?v=KXZ-8_xfJms.*

Gent gran

Núria Solsona: «A Barcelona m'obrien les portes de seguida quan deia que venia d'Andorra»

Laurediana, nascuda el 1942, la vida de la Núria Solsona ha transcorregut entre Sant Julià, Barcelona i Ordino. La mare és de la Cerdanya i el pare de Vic, i els quatre germans van néixer a Andorra.

- Quins records té d'aquells primers anys?

Recordo que jugàvem a *la isla*, una mena d'illot enmig del riu, no sé per què li dèiem així... Llavors la vila acabava on ara es la farmàcia, hi havia Cal Bonet i poca cosa més. M'encantava voltar per Nagol. Hi havia molta vida als carrers de Sant Julià, de tant en tant anàvem al cinema, a la plaça Major, on hi havia el restaurant i el cafè Principal. Els diumenges anàvem a berenar a la font de Ferro, i voldria tornar-hi perquè se la van emportar els aiguats del 82 i ara em penso que l'han restaurat. Encara hi guardo amistats, allà, com la Maria Dolors Pla.

- I pujaven a Ordino?

No, no, les distàncies no eren com ara. Amb prou feines algun dia anàvem a Andorra la Vella, de tan lluny com era, i ara tampoc hi vaig per mandra.

- Fins que se'n va anar.

Sí, per qüestions familiars, els

Núria Solsona és una habitual de la Casa Pairal que no s'ha perdut mai el viatge sorpresa.

pares van decidir marxar amb els quatre fills cap a Barcelona. Vivíem al barri Gòtic, al carrer Banys Nous amb Avinyó, i jo em vaig formar com a dependent. Vaig estar molts anys treballant a Can Serra, al carrer Canuda, una botiga de fotografia i marcs de tota la vida. M'encantava la

feina. A Barcelona, quan deies que venies d'Andorra de seguida t'obrien les portes. Vaig conèixer el meu home, que era d'Arenys de Mar, viatjant, i vam tenir tres fills. A ell li encantava venir a Andorra i hi passàvem sempre quinze dies; algunes vegades venia amb ma germana...

- Fins que el destí, i el seu home, la van retornar als orígens?

El que més em va costar va ser la feina, la professió de dependent aquí estava menys valorada i les condicions no eren les mateixes. Al final vaig començar a treballar a l'Hotel Sant Miquel d'Ansalonga, amb la M. Àngels,

un lloc molt familiar, i allà em vaig jubilar.

- Per què Ordino?

Arans primer! Hi vivia una cosina del meu home, i més tard cap als vuitanta vam anar a Casa Bringué, de Sornàs. I aquí hi estic la mar de bé i tranquil·la, no ho canvio per res. Tinc la vida muntada. No matino gaire, faig les feines de casa, trec la pols dels meus pins, rellotges i didals. Sovint dino amb el meu fill Carles i no em perdo ni una activitat de la Casa Pairal.

- Té molta vida social?

En faig molta. Els diumenges ens trobem a missa, i miro de participar en tot el que es fa a la Casa Pairal. M'encanta el viatge sorpresa. I també anem a L'espai del Crèdit i a fer tallers.

Recepta guanyadora

Guanyadora del 2n premi del Concurs de crema de carbassó. Ens en revela la recepta:

- Carbassó tendre
- Patata
- Formatget cremós
- Mantega

Ortega guanya el concurs de crema de carbassó

Goya Ortega en primer lloc, Núria Solsona en segon i Encarna Padilla tercera, han estat les guanyadores del concurs de crema de carbassó que ha organitzat la Casa Pairal, a iniciativa d'un hortolà de la parròquia, Javier Suárez. La proposta va ser molt ben rebuda entre la gent gran i se'n vol fer una segona edició després de l'èxit de la convocatòria. Es van presentar deu cremes a taula i se'n van seleccionar tres. El jurat, format per la consellera general Berna Coma, la consellera de Comú Sandra Tudó, i la consellera de Benestar Social, Cultura, Educació i Joventut, Vanessa Fenés, va haver de triar segons tres criteris: gust, textura i presentació. A l'acte també hi van assistir el cònsol major, J. Àngel Mortés, i la consellera general Sandra Codina.

Entrevista

Jordi Serracanta: «Cal que tots i cadascun de nosaltres ens sentim ambaixadors de la parròquia d'Ordino»

Jordi Serracanta, conseller de Turisme, Esports i Dinamització, en un despatx del Comú d'Ordino.

Després de quatre anys i de viure la seva primera experiència política, Jordi Serracanta està disposat a tornar-hi si les eleccions revaliden la majoria.

- Per començar, quina valoració fa del mandat?

Aquests quatre anys han passat molt de pressa. Ha estat una vivència positiva. La política comunal és molt agraïda perquè hi ha un retorn immediat de tot el que fas. Has de ser conscient que no pots acontentar tothom i que sempre rebràs crítiques. Un cop saps això, ho llegeixes tot en positiu. Quan prens decisions has de tenir en compte

projectes i la seva evolució. Volíem dinamitzar la parròquia, el sector privat i la ciutadania. Una parròquia es fa amb la suma de tots, perquè la gent se senti orgullosa de viure-hi. Des de l'administració hi hem de posar els mecanismes i facilitar aquest intercanvi. La Conselleria de Dinamització ha d'englobar tot això i ha de ser capaç de transmetre a tothom aquesta idea.

- Quins projectes l'han satisfet més?

Penso que hem assentat unes bases coherents del model turístic que volem. Tots els productes i les inversions s'han fet

Volem atraure un turista que valori la natura i el paisatge que hem conservat, sempre trobant l'equilibri entre despertar l'interès i fugir de la massificació. L'èxit no s'entén d'una altra manera, i no podem esgotar els recursos propis, ja que són el nostre principal valor. De fet, hem demostrat el nostre compromís en aquest sentit amb la candidatura de Territori de la biosfera i l'impuls que hem donat al Parc natural de la vall de Sorteny. Cada dia tenim una visió més global i més clara del que no volem. El camí Ral, ara acabat, ha marcat un abans i un després per a la parròquia. I reforçar els llocs d'interès que hi ha a la Cortinada, amb el nou itinerari Les Claus de la Cortinada, és un exemple de cap on volem continuar. A la Cortinada, l'increment de visites ha estat del 600% i el que hem fet ha estat posar en valor i comunicar de manera adequada el que ja tenim. Així volem trobar l'equilibri entre un paisatge natural i l'atractiu turístic.

- Desestacionalitzar era una de les preocupacions que va mostrar a l'inici del mandat.

Sí, i penso que ho hem aconseguit. S'han fet accions encaminades a incentivar el turisme

fora dels mesos de més afluència. Per Pasqua vam fer una prova pilot d'obrir la mina de Llorts i va funcionar molt bé. Una altra proposta ha estat el Tast Music, un cicle de nits musicals temàtiques, amb concerts en directe en diferents restaurants, que s'ha fet conjuntament amb la Massana i ha tingut molt bona acollida. Hem donat una nova empenta a la Mostra Gastronòmica, que és una de les activitats més consolidades, i hem passat d'un dia de celebració

fórmula perfecta i totalment integrada en l'entorn de poble d'Ordino.

- Com serà el CEO del futur?

Jo hi veig un futur de comoditat per al soci, i un compromís mediambiental i econòmic sostenible. Comoditat perquè es poden arribar a destinar tots els metres de l'edifici a l'esport. Mediambiental perquè, cada vegada més, les millores que no es veien van en aquesta direcció: l'aprofitament de les

«Hem consolidat les peces de l'engranatge per fer funcionar el gran potencial que tenim»

que treballem pel bé de la parròquia, i que sempre trobaràs algú descontent.

- Va començar amb les conselleries de Turisme i Esports i a mig mandat es va crear Dinamització. Per quins motius?

La Conselleria de Dinamització respon a una voluntat de treball transversal. El seguiment de

amb sentit comú i responsabilitat per no hipotecar els futurs governs que hagin de gestionar la parròquia. Aquest és el millor projecte, sense un cost econòmic important i donant a conèixer tot el que tenim, que és molt.

- I quin és aquest model turístic que es proposa?

«Encara hi ha molt camí per recórrer si aprofitem la geolocalització i la tecnologia»

a tot un cap de setmana d'activitats. El saló de productes gourmet a la sala La Buna ha estat un èxit, no només per al públic del carrer, sinó també per als professionals, gràcies en part a la implicació de la Unió Hoteleria. El mercat de segona mà, organitzat a l'ACCO, també ha superat les expectatives en les dues edicions, com també les han superat els diferents mercats que s'han fet durant l'any, sense oblidar el Christmas Village, per al qual s'ha trobat una

plaques solars de la teulada, la caldera d'estella en detriment del gasoil... I econòmic perquè no hem de perdre de vista que una instal·lació com el CEO ha de ser sostenible per ella mateixa. Aquest últim punt s'ha aconseguit amb quatre anys de dèficit zero en el resultat de l'exploració.

- Quines són les millores immediates que hi trobarem?

El 2020 estrenarem un nou edifici que acollirà la nova re-

cepció, nous despatxos per al personal del CEO i una sala per fer massatges. I la part més important d'aquest nou espai, una sala polivalent gràcies a la qual podrem tornar a portar les classes de judo al centre del poble. També s'ampliarà el gimnàs i es donarà una nova ubicació al xiquiparc i a la zona de vènding. De cara al 2021 hi ha previst desenvolupar la segona fase de les obres amb la creació de noves sales polivalents per respondre a la demanda creixent d'activitats i de clubs que volen venir al Centre a oferir classes.

- En aquest sentit, quina política s'ha aplicat?

L'augment de sol·licituds d'espais ens ha portat a establir uns criteris en què es té en compte el nombre d'alumnes

que practiquen la disciplina i l'organització a la parròquia de competicions, tornejos, etc. Entenem que l'arrelament és un factor important que cal tenir en compte, ja que no es tracta només d'utilitzar unes instal·lacions, sinó que amb el ventall

tan ampli de clubs fomentem l'esport de base.

- I pel que fa a estades esportives?

L'estratègia ha estat diferent. Penso que Ordino ha de ser un referent també en l'esport i un pol d'atracció per a clubs

estrangers. Estem molt ben valorats, a Ordino les distàncies són curtes i els desplaçaments es poden fer a peu; la proximitat dels hotels a les instal·lacions esportives, la qualitat del servei que oferim i el clima són els principals ganxos perquè cada

tat entre Turisme, Medi Ambient i Agricultura. La Casa de la Muntanya serà el punt d'informació de la parròquia, però també un espai que acollirà entitats com el CENMA i ACTUA, dues institucions que li donaran contingut i valor afegit. No oblidem tampoc que serà un espai obert a tothom que participa i interactua amb la muntanya, als sectors professionals. La idea seria arribar a atraure empreses que hi estiguin vinculades.

- I el turista què hi trobarà, en aquesta Oficina 2.0?

La manera de fer turisme està canviant i ens trobem amb perfils diferents. La majoria de gent ja sap on va, ja ve informada. Ara busquem experiències, així és que l'Oficina ha d'oferir més serveis que no pas informació. Les noves tecnologies et permeten saber tot el que vulguis en el moment que vulguis. La gent jove, la que està més connectada tecnològicament, és la que menys s'acosta a l'Oficina. Cada vegada s'editen menys productes en format paper i en canvi no paren de créixer les apps i les subscripcions digitals. És per això que hem de pensar una Oficina de Turisme 3.0, que la gent tingui un petit tast del que poden trobar a casa nostra, i que després vagin a buscar l'experiència real.

- Podem dir que la tecnologia ha creat un nou perfil de turista?

Totalment, molts dels productes turístics que trobem avui dia es basen en la tecnologia. Des de la conselleria hi hem apostat

fort. Hem obert un nou canal a l'app Ordino és viu a través del qual cada divendres els subscriptors reben una proposta per fer a la parròquia el cap de setmana o els dies següents. També es comuniquen promocions i novetats que puguin ser susceptibles d'interès. Volem oferir també la possibilitat de fer autoguies perquè la gent sigui més autònoma en les visites i la descoberta dels llocs d'interès més rellevants. Encara hi ha molt camí per recórrer si aprofitem eines com la geolocalització i la informació a temps real.

- Les pernoctacions i la necessitat de retenir el turista a casa nostra era una preocupació des del principi del mandat?

Sí, i té una lògica, perquè retenir el turista vol dir que consumeix a la parròquia i això és bàsic per a la supervivència del nostre comerç i del sector hotelier. No volem ser només el pulmó on el turista ve a oxigenar-se però només passeja i després se'n va; si ha de ser així, caldria un replantejament, que ja s'ha posat algun cop sobre la taula. En qualsevol cas, el motor turístic i econòmic més important que tenim a la parròquia és Arcalís. I hem posat les bases: a través de la creació de l'Associació d'Hotelers i Comerciants, la transversalitat des de l'administració i l'entrada d'un soci i capital privat a l'estació, tenim l'engranatge necessari per marcar les línies del futur de la parròquia. Fins i tot l'estiu a Arcalís ja està més que consolidat, amb un impuls molt important des del cicloturisme, amb la marcadó dels trams Strava, la promoció que s'ha fet amb les proves nacionals i internacionals, i amb el tancament de la carretera fins a la coma del Forat. Vivim en un lloc privilegiat; a l'hivern, a menys de dos quilòmetres tenim circuits marcats per a la pràctica de raquetes i esquí de muntanya, i cal tenir consciència de què significa això i del valor que té avui. Jo crec que tenim la direcció marcada i en quatre anys el canvi de perspectiva és molt més ampli. Hem consolidat les peces de l'engranatge fonamental per fer funcionar el gran potencial que tenim. Ara bé, o anem tots a l'una o no funcionarà, cal que tots i cadascun de nosaltres ens sentim ambaixadors de la parròquia d'Ordino. És la millor manera de donar a conèixer el que tenim, perquè quan algú estima una cosa la comunica amb passió i treballa per no deixar-la perdre.

«El motor turístic i econòmic més important que tenim a la parròquia és Arcalís»

PERFIL

Lloc de naixement
Manresa

Data de naixement
14/01/1967

Professió
Empleat de banca

Aficions
L'automobilisme, la muntanya i l'esquí

vegada hi hagi més interessats a fer estatges i competicions a la parròquia. El 2019, el pavelló Germans de Riba ha estat al màxim rendiment quant a ocupació, durant tot l'any, fins i tot a l'estiu, i això ha portat a buscar altres espais. Per això acabem de signar un conveni amb el Ministeri d'Educació per a la cessió i la gestió del pavelló de Segona Ensenyança. D'aquesta manera, garantim la continuïtat i la possibilitat d'establir nous convenis amb més clubs i federacions. S'hi ha dedicat molta energia, a poder rendibilitzar i ocupar les instal·lacions, i el treball està donant els seus fruits.

- L'acabament de les obres al CEO comportarà la nova ubicació de l'Oficina de Turisme.

No n'és una conseqüència, el trasllat de l'Oficina de Turisme al carrer Major, a la Casa Ferino, respon a la voluntat de donar-li tot el protagonisme que es mereix i fer-la una peça clau en aquest projecte ambiciós que serà la Casa de la Muntanya. Tornem a parlar de transversali-

Viure Ordino

Zona mares i pares pren el relleu a l'escola per compartir i debatre l'educació dels fills

L'Escola de mares i pares de les Valls del Nord arriba als deu anys amb un nou enfocament que ara es dirà Zona mares i pares i que ha encetat les sessions a la Massana aquest novembre. El cicle, impulsat pels comuns de la Massana i Ordino, vol tenir un caràcter més dinàmic i provocar la interacció i el diàleg entre els protagonistes, pares i tutors que busquen eines per educar els fills. La consellera d'Educació, Joventut, Cultura i Benestar Social, Vanessa Fenés, ha explicat que «el terme escola ja no ens semblava prou adequat per als tallers que proposem i les dinàmiques de treball que es plantegen a les sessions». Enguany, la intenció és oferir un espai de formació i diàleg per a pares i tutors. Segons la consellera de Benestar de la Massana, Francesca Guerrero, «al llarg dels anys hem plantejat els tallers seguint diferents metodologies, per tal de donar una visió de l'educació al més àmplia possible. Aquest curs, la novetat

L'Escola canvia el nom i el format per fer tallers més participatius.

és que es plantejaran sessions obertes, és a dir, no es proposarà un únic camí per educar». Durant el 2020 es faran cinc sessions, que s'alternaran a les dues parròquies, a la Casa Pai-

ral d'Ordino i a la sala L'Indret de la Massana, i s'allargaran fins al 12 de maig. El cicle estarà coordinat pel gabinet d'atenció psicològica CAPIT i les especialistes en psicologia clínica

Montserrat Gil i Assumpció Lluís. La pròxima cita serà el 21 de gener a Ordino amb una sessió dedicada a la franja d'edat dels 4 als 10 anys, que continuarà a la Massana.

SESSIONS A ORDINO

21 DE GENER. EL TEMPS DE LA INFÀNCIA: DE 4 A 10 ANYS

L'afecte, l'autonomia i l'autoritat com a brúixoles que orienten els pares. La trobada amb l'espai social i la comprensió parcial del món i dels altres.

24 DE MARÇ. EL DESPERTAR DELS ADOLESCENTS: D'11 A 18 ANYS

L'adolescència, una crisi necessària i un repte per als pares. La trobada amb la sexualitat.

12 DE MAIG. LES NOVES TECNOLOGIES: DE 0 A 18 ANYS

El rol dels pares en l'ús de les noves tecnologies. Els canvis que ha comportat la seva aparició en el món i en la vida quotidiana.

Els escolars s'interessen per la política al Comú

A l'esquerra, els alumnes de l'Escola Andorrana, i a la dreta, els de l'Escola Francesa, demanen el torn de paraula a la sala del Consell.

El coneixement de les institucions andorranes s'introdueix a l'escola primària, però és amb la visita al Comú i la trobada amb els polítics que els alumnes descobreixen com funciona la política comunal. Per què algú es presenta per cònsol o quines són les motivacions per arribar a ser conseller i a tenir interès per la política són algu-

nes de les preguntes que han hagut de respondre els mandataris aquest començament de curs. Al novembre, els alumnes de CM2 de l'Escola Francesa van entrevistar la cònsol menor d'Ordino, Gemma Riba, i el conseller d'Administració, Comunicació i Comerç, Xavier Herver, que van parlar de la «vocació de servei» i el «treball per la parrò-

quia» com a principals motivacions per arribar a representar el poble. Els dos cònsols van rebre també l'Escola Andorrana, les classes de 5è Hogwarts i Youtubers, de 9 i 10 anys. Algunes de les qüestions que els van plantejar van ser saber quins són els requisits per presentar-se a unes eleccions, com s'elabora un programa electoral

o en què consisteix una jornada electoral i com es difonen els resultats. Els alumnes havien format quatre grups polítics a l'aula, abans de la visita, per escollir els delegats i representants. La trobada amb els polítics a la sala del Consell acostuma a anar precedida de la visita a les dependències comunals, on els infants coneixen els dife-

rents departaments i àrees en què s'organitza la gestió comunal. En les intervencions dels alumnes es respecta el torn de paraula, si bé acostumen a formular preguntes noves, fora del guió. La sinceritat i l'espontaneïtat desperten l'empatia dels polítics, que no sempre troben resposta immediata per a tot el que els plantegen.

Seguiment del bus parroquial des de l'app i el nou canal bus informatiu

Els usuaris de la línia de bus parroquial podran saber la geolocalització dels vehicles en temps real des de l'app Ordino és viu. A la pantalla, apareix la línia amb les parades i l'estat del bus, amb una freqüència de pas habitual cada mitja hora. L'app també permetrà adquirir bitllets i abonaments mitjançant codis QR que s'hauran de validar a l'entrada. El seguiment del bus

Els usuaris poden comprar els bitllets via app

també serà visible a la parada origen, La Closa, al Centre Esportiu, gràcies a la instal·lació d'una pantalla. El Comú donarà més valor al canal info bus amb l'emissió de continguts propis, mitjançant la imatge i l'scroll. El canal també ofereix els horaris i la meteo. La smart marquesina incorpora altres novetats com un tòtem multicarregador amb dues entrades d'endoll per a alimentació convencional i vuit per a USB, que seran d'ús públic. Les accions formen part

Aspecte de la smart marquesina, a La Closa, amb tòtem multicarregador i pantalla.

del Pla estratègic del transport parroquial i tanquen un projecte que va començar amb la nova xarxa de marquesines i el canvi de tarifa, amb un cost de vint cèntims per trajecte, una mesura inèdita per incentivar l'ús del transport públic en detriment

del vehicle particular. Les mètriques del transport parroquial confirmen l'increment d'usuaris fins al 76%, des que es va posar en marxa l'1 de juny. El 2020 es posarà a la venda l'abonament anual, amb un nombre de viatges il·limitat, per 50 euros. L'ob-

jectiu d'aquest servei subvencionat gairebé al cent per cent és promoure la mobilitat sostenible a la parròquia. Els dos vehicles que donen el servei compleixen amb la normativa europea per la reducció d'emissions contaminants.

Wifi públic i obert al centre

L'última aposta tecnològica del Comú d'Ordino per donar més servei a la parròquia és l'Ordino wifi 2.0. Aquest nou conveni amb Andorra Telecom permetrà oferir una xarxa wifi oberta als ciutadans amb un accés únic i públic, que hauria de ser una realitat el primer trimestre del 2020. L'abast de cobertura és el centre d'Ordino i va del nucli antic a la plaça Prat de Call, incloent-hi tot el conjunt d'edificis públics: edifici administratiu, casa comuna vella i Casa de la Muntanya, tots tres al carrer Major; edifici La Font, per als serveis del Punt Jove i de la Casa Pairal; l'Edifici Sociocultural L'Estudi (La Capsa, la ludoescuela i la biblioteca), i finalment, el CEO. En aquest dos últims equipaments, on ja existia connexió gratuïta, se'n millorarà la qualitat. El senyal arribarà també a les quatre parades de bus que hi ha al poble. La línia d'alta velocitat permetrà connectar cinc-cents dispositius alhora amb divuit punts d'accés. Als avantatges per als habitants d'Ordino s'hi afegeix l'atractiu que suposarà per al turista.

L'equip de la UAB presenta les excavacions del nord de la vall fins al Comís Vell a les Jornades del Patrimoni

Després de tres anys de recerca, l'equip d'investigadors de la Universitat Autònoma de Barcelona (UAB) liderat pel professor Ermengol Gassiot en va fer públics els resultats en el marc de les Jornades Europees del Pa-

tridoriador Abel Fortó, del Govern d'Andorra. Els cònsols d'Ordino, J. Àngel Mortés i Gemma Riba, la consellera de Finances, Maria del Mar Coma, i el conseller de Turisme, Esports i Dinamització, Jordi Serracanta, van as-

«Els resultats de tres anys de recerca amb el suport del Govern demanen continuïtat»

trimoni. Els estudis han permès datar a l'edat mitjana diferents assentaments a la zona nord de la vall, fins al Castellar i al Comís Vell, tot i que encara hi ha molt territori per explorar, que demana la continuïtat del projecte. Els experts van comparar acompanyats del cap de Patrimoni, Xavier Llovera, i l'his-

sistir a la convocatòria, que era oberta a tothom i va tenir lloc a Cal Pal de la Cortinada. L'encàrrec, que ha comptat amb el suport del Govern, té com a voluntat ferma explicar la història antiga de la parròquia i dotar-nos del màxim de dades per poder-ne fer després divulgació i oferir un programa docent.

Imatge de les restes arqueològiques al Comís Vell.

Bosc Viu Ordino

Arrels

d'Àngel Calvente

La llegenda del

d'Ana Rico

Tió

El bosc de l'Esquella és un bosc màgic, de fàcil accés, molt a prop del poble d'Ordino. Està dividit en dues zones, *Arrels*, un espai d'escultures mitològiques creat per l'artista Àngel Calvente, i *La llegenda del tió*, una part dedicada als més petits, on podreu conèixer l'autèntica història del tió de Nadal, concebuda per l'Ana Rico. El bosc té dos accessos, un a peu des del poble de Segudet, i un altre de rodat, des de la carretera del Coll d'Ordino (km 2,5).

App
Ordino és viu

www.ordino.ad

ordino **O**

Reportatge

Macron va tenir una càlida rebuda del poble, els escolars i les autoritats en la visita oficial

Una llarga espera

Van ser dues hores llargues, les que van haver d'esperar els veïns, la gent d'Ordino i els mitjans de comunicació acreditats, que van omplir la plaça i el carrer Major per veure de prop el copríncep francès. La recepció oficial va tenir lloc a la sala del Consell, on hi havia les autoritats i exautoritats de la parròquia. La cònsol menor, Gemma Riba, va ser l'encarregada de donar la benvinguda a Macron a casa comuna i guiar-lo fins a la sala noble.

L'arribada a Ordino

L'arribada del copríncep a Ordino no estava anunciada públicament per a les tres de la tarda. Però el mandatari va arribar dues hores abans per assistir al dinar oficial, que va tenir lloc als jardins d'Areny-Plandolit. Només els veïns del carrer Major van esperar a veure l'arribada del cotxe oficial, que es va aturar a la porta principal de la Casa Plandolit. Allà l'esperava el cònsol major, que no se'n va separar i li va fer d'amfitrió durant tota la visita. Mortés el va retenir uns minuts per mostrar-li l'arquitectura i la bellesa del nucli antic del poble, envoltats de seguretat.

Lluny del protocol

Lluny de les directrius protocol·làries donades per l'Elisi dies abans, Macron es va mostrar proper en tot moment i amb tothom. Es va aturar tantes vegades com el van reclamar i va desplegar tot el seu encant en la distància curta per ficar-se la gent a la butxaca. Els infants de les escoles van aconseguir la signatura del copríncep no només a les banderes andorranes, sinó també en samarretes, vambes i a les mans... Tampoc no hi van faltar les selfies amb els veïns ni els retrats d'aquells més agosarats que l'hi van demanar; fins i tot el cònsol va col·laborar-hi.

L'anècdota del capellà

La visita al Comú d'Ordino va acabar amb una foto de grup per al record, que es va fer a les escales de l'església, entre la rectoria i el comunidor. L'acompanyaven l'equip de Govern, consellers i conselleres generals de la parròquia, i les exautoritats que no van deixar escapar l'ocasió de saludar el copríncep i intercanviar-hi unes paraules. L'anècdota que va fer riure el copríncep va ser la irrupció de mossèn Joan, que en aquell moment va sortir a la finestra i fins i tot es va dirigir al grup. El cònsol va comentar l'afició boletaire del capellà en un dels moments més divertits i distesos de la visita.

Arcalís s'integra de ple a Grandvalira amb nous productes per a totes dues estacions

Ordino Arcalís s'ha integrat de ple a Grandvalira i aprofita així les sinèrgies amb el domini més gran del sud d'Europa. A partir d'ara, tots els forfets de l'estació de Grandvalira seran vàlids a Ordino Arcalís, inclòs el de temporada. Així, Grandvalira Resorts sumarà un total de 240 km de pistes, cosa que la situarà entre les primeres destinacions d'esquí europees pel que fa a superfície. Ordino Arcalís aprofitarà les sinèrgies amb Grandvalira per millorar també aspectes tecnològics i de comunicació i també els canals de venda. Per exemple, fruit d'aquesta integració, l'estació d'Ordino Arcalís estrena una nova web, un nou e-commerce i un nou sistema de CRM molt més potent. També es posa en marxa una app pròpia. Dins d'aquesta aposta tecnològica, cal afegir el nou sistema wifi gratuït per als clients, que millorarà el servei i les comunicacions. No obstant això, l'estació ordenenca continua en paral·lel la seva activitat comercial i ofereix un forfet de temporada propi, que inclou grans avantatges i fins i tot permet esquiar quatre dies a Grandvalira (dos en el cas del forfet de resident a Andorra). Aquests passis serveixen per a la temporada en curs i estan precarregats als suports físics. Un altre avantatge d'aquest passi serà que oferirà accés il·limitat al Sunset Park Peretol by Henrik Harlaut i a les estacions de Gavarnie-Gèdre i Hautacam (França). A més, l'abonament d'Ordino Arcalís inclou invitacions per esquiar en altres estacions europees i internacionals: cinc dies a Verbier (Suïssa), dos dies a NP'Y (França), un dia a Masella o tres dies a Chapelco (Argentina).

La incorporació a Grandvalira també comportarà canvis molt beneficiosos per als esquiadors d'Arcalís. Així, es comercialitzaran forfets multidia que combinaran dies d'esquí a Ordino Arcalís amb jornades a Grandvalira.

D'altra banda, el forfet de temporada Valls del Nord, tant per a residents com per al públic general, serà vàlid únicament per a l'hivern, i inclou l'ús il·limitat de les instal·lacions de les dues estacions de les Valls del Nord: Ordino Arcalís, a Ordino, i Vallnord Pal-Arinsal, a la Massana.

Bus parroquial

Noves freqüències

Del 9 de setembre al 30 de juny

Ordino - El Serrat

Ordino

7.00	7.30	8.00	8.30	9.00	9.30	10.00	10.30	11.00	11.30	12.00
12.30	13.00	13.30	14.00	14.30	15.00	15.30	16.00	16.30	17.00	17.30
18.00	18.30	19.00	19.30	20.00	20.30	21.00	21.30	22.00		

El Serrat

7.30	8.00	8.30	9.00	9.30	10.00	10.30	11.00	11.30	12.00	12.30
13.00	13.30	14.00	14.30	15.00	15.30	16.00	16.30	17.00	17.30	18.00
18.30	19.00	19.30	20.00	20.30	21.00	21.30	22.00	22.30		

Ordino - Coll d'Ordino

Ordino

7.50	8.50	10.20	11.50	12.50	13.50	15.20
16.50	17.50	18.50	19.50	20.50	21.20	21.50

Coll d'Ordino

7.55	8.55	10.25	11.55	12.55	13.55	15.25
16.55	17.55	18.55	19.55	20.55	21.25	21.55

De l'1 de juliol al 8 de setembre

Ordino - El Serrat - Sorteny*

Ordino

7.00	7.30	8.00	8.30	9.00*	9.30*	10.00*	10.30*	11.00*	11.30*	12.00*
12.30*	13.00*	13.30*	14.00*	14.30*	15.00*	15.30*	16.00*	16.30*	17.00*	17.30*
18.00*	18.30*	19.00	19.30	20.00	20.30	21.00	21.30	22.00		

El Serrat / Sorteny

7.30	8.00	8.30	9.00	9.40*	10.10*	10.40*	11.10*	11.40*	12.10*	12.40*
13.10*	13.40*	14.10*	14.40*	15.10*	15.40*	16.10*	16.40*	17.10*	17.40*	18.10*
18.40*	19.10*	19.30	20.00	20.30	21.00	21.30	22.00	22.30		

*Viatges d'anada i tornada al Parc natural de la vall de Sorteny

Ordino - Coll d'Ordino

Ordino

7.50	8.20	8.50	9.20	19.50	20.20	20.50
21.20	21.50					

Coll d'Ordino

7.55	8.25	8.55	9.25	19.55	20.25	20.55
21.25	21.55					

Telèfons d'interès

EMERGÈNCIA

Bombers	118
Emergències	112
Hospital	871 000
Informació del trànsit	1802 1802
Informació nacional	111
Informació internacional	119
Polícia	110
SUM (Servei Urgent Mèdic)	116

SERVEIS PARROQUIALS

Atenció ciutadana (24 H)	163
CAP (Centre d'Atenció Primària)	747 025
Comú d'Ordino	878 100
Despatx parroquial	835 014
Oficina de Turisme	878 173
Servei d'Atenció a les Víctimes de	181
Violència de gènere i Violència Domèstica	

Busos

L6

Sortides des d'Andorra la Vella i Ordino
De dilluns a dissabte
De les 7 h a les 21.30 h cada 15 minuts
Diumenge i festius
De les 7.30 h a les 21.30 h cada 30 minuts

L6.1

Sortides des de La Cortinada
De dilluns a diumenge
A les 7.50 h i cada 60 minuts

L6.2

Sortida des d'Andorra la Vella
De l'1 de desembre fins al 30 d'abril
A les 8 h
Sortida des d'Arcalís
De l'1 de desembre fins al 30 d'abril
A les 16.30 h

BUS NOCTURN BN3

Divendres, dissabtes, vigílies de dies festius, festes majors de capitals de parròquia i dies assenyalats
Primera sortida d'Andorra la Vella, Rotonda Les Costes:
a les 22.30 h, 23.50 h, 1.20 h, 2.50 h i a les 4 h
Primera sortida d'Ordino, la Closa:
a les 23 h, cada 1.30 hora
Última sortida d'Ordino, la Closa:
a les 3.30 h

Horaris museus

Museu de la Miniatura +376 838338

De dilluns a dissabte de 9.30 a 13.30 h i de 15.30 a 19 h.
Diumenge de 9.30 h a 13.30 h.

Museu Casa d'Areny-Plandolit +376 836908

De novembre a abril: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge i dilluns, tancat.

Maig, juny, setembre i octubre: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge tarda i dilluns tancat.

Museu Postal +376 836908

De novembre a abril: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge i dilluns, tancat.

Maig, juny, setembre i octubre: de 10 a 14 h i de 15 a 18 h.
Diumenge tarda i dilluns tancat

Cal Pal +376 338096

Exposició Primera Pedra.
Obert dissabtes i diumenges de 10.30 a 13.30 h.

Centre de Natura de la Cortinada +376 849849

De novembre a abril: tancat. Obertura excepcional per a grups (en particular grups d'escolars) sota reserva prèvia.
Maig, juny, setembre i octubre: de dimarts a divendres de 10 a 13 h i de 15 a 17 h. Dissabtes 10 a 13 h i de 15 a 18 h.

Ordino en imatges

ORDINO CLÀSSIC

El violinista Ara Malikian va esgotar les entrades en dues hores al concert inaugural de l'Ordino Clàssic, a l'Auditori Nacional.

ORDINO JARDINS D'ART

El certamen, que va guanyar l'artista Martín Blanco, va tenir com a convidat l'escultor Ernest Altés, amb una retrospectiva a la Buna.

MERCAT DE SEGONA MÀ

Els assistents al Mercat de segona mà van participar en un taller per elaborar sabons i detergent, una activitat programada per la Setmana europea de la prevenció de residus.

CAMÍ RAL

Les autoritats van fer el recorregut per inaugurar el nou i últim tram del camí Ral, entre Sornàs i Ansalonga, que connecta a peu els pobles de Riberamunt.

AUTV

Cims Màgics va aprofitar la compareixença pel balanç de l'Andorra Ultra Trail per lliurar els xecs solidaris a les entitats amb les quals col·laboren.

BREUS

DIA DE LES MUNTANYES

El Dia Internacional de les Muntanyes, l'11 de desembre, recordarem l'alpinista polonès Jerzy Kukuczka amb el conferenciant Wielicki, Premi Princesa d'Astúries 2018.

VOTACIÓ POPULAR

Els participants a la 28a Mostra Gastronòmica a través de l'app Ordino és viu van votar el plat més original, que va guanyar l'Hotel Coma, i el més tradicional, lliurat al Restaurant Manacor.

CONTES MULTILINGÜES

La biblioteca comunal ha proposat un cicle de contacontes multilingüe per a infants de 6 a 11 anys. Les sessions es reprenen el dies 5 i 17 de desembre en anglès.

CONCERT DE CAP D'ANY

Francesc Prat dirigità l'ONCA en el Concert de Cap d'Any Valsos, polques i molt més, amb interpretacions de Beethoven, Debussy i Strauss. El concert s'inclou a l'Ordino Clàssic.

PATRIMONI DEL FERRO

L'Associació Ruta del Ferro ja té guia i pàgina web; a més, ha incorporat a la xarxa el Museu Chillida-Leku, les Forges de Pyrène de Montgalhard i la mina de Rancié de Sem.

INSCRIPCIONS 2020

La 12a edició de l'AUTV ha adjudicat més de 3.500 dorsals per a les set proves que es correran del 7 al 12 de juliol. La favorita continua sent la Ronda dels Cims, amb 170 km i 13.500 m D+.

CARNAVAL

El dilluns de Carnaval es tornaran a repartir les racions de caldo a la plaça Major, ofert per l'Hotel Babot. A la festa no hi faltará la representació dels Contrabandistes.

CONSELL DELS INNOCENTS

El nou equip de Govern per als propers quatre anys jurarà el càrrec el 28 de desembre, en la celebració del Consell dels Sants Innocents.

VIDES DE MUNTANYA

L'exposició fotogràfica «Vides de muntanya» va tancar la seva itinerància a la parròquia. La ministra Calvó explica una de les imatges.

KUNSTANK A SANTA BÀRBARA

Els cònsols van rebre la ministra Sílvia Riva en la visita al contenidor d'art a la capella de Santa Bàrbara.

SALÓ L'ESPAI GOURMET

Alma Gastrònoma va presentar un saló de productes gourmet a la sala La Buna, en el marc de la Mostra.

CURSA DE CAMBRERS

La tercera edició ha doblat la participació i ha incrementat el nombre de cambrers professionals, tot i que el guanyador ha estat un alumne de l'Escola Vatel.

XERRADES GENT GRAN

El traumatóleg Santiago Raggio ha estat un dels convidats al cicle de xerrades de la gent gran que s'organitza a la Casa Pairal.

No et perdis...

Desembre

Popular

Diumenge 1
A les 18 h
QUINTO DE NADAL DE
L'ASSOCIACIÓ GENT GRAN
D'ORDINO I L'ESBART VALLS
DEL NORD
ACCO

Cultura

Del 3 al 21 de desembre
EXPOSICIÓ «100 POSTALS
DE NADAL»
Edifici sociocultural L'Estudi

Infantil

Dijous 5
A les 17.30 h
CICLE MAMÀS CONTACONTES.
SESSIÓ EN ANGLÈS. PER A
INFANTS DE 6 A 11 ANYS
Biblioteca comunal, L'Estudi

Popular

Diumenge 8
A les 18 h
QUINTO DE NADAL
DE JUDO
Hotel Babot

Infantil

Dimarts 10
A les 17.30 h
CICLE MAMÀS CONTACONTES.
SESSIÓ EN FRANCÈS. PER A
INFANTS DE 6 A 11 ANYS
Biblioteca comunal, L'Estudi

Cultura

Dimecres 11
A les 21 h
DIA INTERNACIONAL
DE LES MUNTANYES
Auditori Nacional

Del 9 al 18
EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA
DE BOGDAN JANKOWSKI
HIMALAYA, KARAKORUM.
LOS SONIDOS Y LAS
IMÁGENES DE LA MONTAÑA
Sala La Buna

Fira de Nadal del 6 al 8 de desembre

DIVENDRES 6

D'11 a 20 h
FIRA DE NADAL
Plaça Major, plaça de l'Oficina de Turisme
i L'Era d'Ordino

De 10 a 14 h i de 15 a 18 h
MUSEU CASA D'ARENY-PLANDOLIT,
MUSEU POSTAL I SALA D'EXPOSICIONS
L'ERA DEL RASER. VISITES GRATUÏTES

D'11 a 14 h i de 16 a 20 h
CIRCUIT DE JOCS TRADICIONALS
Carrer Major

D'11 a 14 h i de 16 a 20 h
MIRALL MÀGIC
Carrer Major

12 h
TALLER «MANDALA DE VELLUT»
Carrer Major

De 16 a 20 h
PISTA DE CÚRLING
Plaça de l'Oficina de Turisme

18 h
ENCESA DE LLUMS AMB LA PARTICIPACIÓ
DE L'ESBART VALLS DEL NORD.
Carrer Major

DISSABTE 7

D'11 a 20 h
FIRA DE NADAL
Plaça Major, pl. de l'Oficina de Turisme
i L'Era d'Ordino

De 10 a 14 h i de 15 a 18 h
MUSEU CASA D'ARENY-PLANDOLIT,
MUSEU POSTAL I SALA D'EXPOSICIONS
L'ERA DEL RASER. VISITES GRATUÏTES

D'11 a 14 h i de 16 a 20 h
CIRCUIT DE JOCS TRADICIONALS
Carrer Major

D'11 a 14 h i de 16 a 20 h
MIRALL MÀGIC
Carrer Major

D'11 a 14 h i de 16 a 20 h
PISTA DE CÚRLING
Plaça de l'Oficina de Turisme

11 h
TALLER DE MANUALITATS PER A INFANTS
A CÀRREC DE LA CAPSA.
Plaça Major

12 h
CONCERT DE LA CORAL CASAMANYA
Placeta del Ferino

16.30 h
ESPECTACLE INFANTIL
Carrer Major

De 17 a 19 h

TALLER «PINTEM PENJOLLS DE FUSTA
AMB DECORACIÓ NADALENCA». PREU 5 €
Plaça Major

18 h
TALLER «MANDALA DE VELLUT»
Carrer Major

18 h
CONCERT DELS ALUMNES DE L'ESCOLA
DE MÚSICA DE LES VALLS DEL NORD.
Església parroquial d'Ordino

18 h
GIMCANA FAMILIAR «TROBA EL TEU TIÓ
DE NADAL» RESERVES: (+376) 878 100
Prat de Call.

DIUMENGE 8

D'11 a 14 h
FIRA DE NADAL
Plaça Major, pl. de l'Oficina de Turisme
i L'Era d'Ordino

D'11 a 14 h
PISTA DE CÚRLING
Plaça de l'Oficina de Turisme

11.30 h
TALLER «MANDALA DE VELLUT»
Carrer Major

12 h
TEATRE AL CARRER
REPRESENTACIÓ DE L'OSSA
Jardins d'Areny-Plandolit

Infantil

Dijous 12
A les 17.30 h
CICLE MAMÀS CONTACONTES.
SESSIÓ EN CASTELLÀ. PER A
INFANTS DE 6 A 11 ANYS
Biblioteca comunal, L'Estudi

Esports

Dimarts 17
A les 20 h
FESTIVAL DE RÍTIMICA
FC ORDINO
Pavelló Germans de Riba

Popular

Diumenge 5
A les 19 h
ARRIBADA DELS REIS MAGS
I REPRESENTACIÓ DELS
PASTORETS
ACCO
TORTELL I XOCOLATA
Plaça Major

Febrer

Benestar social

Dimarts 18
A les 20.30 h
ZONA MARES I PARES.
EL TEMPS DE LA INFÀNCIA:
DE 0 A 4 ANYS
L'Indret, la Massana

Popular

Dilluns 24
A les 13 h
CALDO DE CARNAVAL
I REPRESENTACIÓ
DELS CONTRABANDISTES
Plaça Major

Cultura

Dijous 12
18 h
AUDICIÓ DE NADAL
AMB ELS ALUMNES
DE L'ESCOLA DE MÚSICA
DE LES VALLS DEL NORD
Teatre de les Fontetes,
la Massana

Cultura

Diumenge 22
A les 12 h
CONCERT DE NADAL
DE LA CORAL CASAMANYA
Església parroquial

Benestar social

Dimarts 21
A les 20.30 h
ZONA MARES I PARES.
EL TEMPS DE LA INFÀNCIA:
DE 0 A 4 ANYS
Casa Pairal, Ordino

Esports

Dissabte 22 i diumenge 23
LA SPORTIVA
ANDORRA SKIMO

Infantil

Dilluns 24
A les 15 h
CONCURS INFANTIL
DE DISFRESSES
ACCO

Cultura

DISSABTE 14
A les 12 i a les 17 h
ESPECTACLE DE NADAL
«UN MERCAT DE NADAL
BEN ESPECIAL»
DEL GRUP D'INTRODUCCIÓ
A L'ESPECTACLE
Biblioteca comunal

Cultura

Del 23/12 al 3/01
A les 18 h
CARRUSEL DE CONTES
DE NADAL
Biblioteca i bebeteca, L'Estudi

Esports

DEL 28 AL 30
TROFEU BORRUFÀ
Arcalís

Esports

Dissabte 14 i diumenge 15
ANDORRA WINTER RALLY
Coll d'Ordino

Infantil

Dilluns 24
A les 11 h
CAGA TIÓ
Pl. Major

Infantil

Dimarts 24
A les 18 h
ARRIBADA DEL PARE NOEL,
COCA I XOCOLATA
Plaça Major

Popular

A les 00 h
MISSA DEL GALL.
A LA SORTIDA, XOCOLATA,
VI BULLIT I COCA
Plaça Major

Infantil

Dilluns 16
A les 18 h
CONTACONTES DE NADAL
Biblioteca comunal

Infantil

Dimarts 17
A les 17.30 h
CICLE MAMÀS CONTACONTES.
SESSIÓ EN ANGLÈS. PER A
INFANTS DE 6 A 11 ANYS
Biblioteca comunal, L'Estudi

Cultura

Dimecres 1
A les 19 h
ORDINO CLÀSSIC. CONCERT
DE CAP D'ANY AMB L'ONCA,
DIRIGIDA PER FRANCESC PRAT
Auditori Nacional

Gener

L'Ordino de...

Andreu Gaspà Picart

L'Andreu Gaspà, el Saboyano, ens va rebre a casa seva.

L'Andreu Gaspà (Ordino, 1939), de Cal Saboyano, diu que va néixer a la cort. Els seus records comencen a quatre anys, al costat de la mare, l'Encarnació Picart, una dona pallaresa, de Norís, d'aquelles dones pirinenques que es feien càrrec de tot i més. «Quan els homes havien d'anar a Consell i al Comú, qui et pensés que s'havia d'ocupar del bestiar, de la casa, dels fills...? No a totes les cases hi havia mosso per ajudar». Va ser una infantesa dolça, i no només per la saca de sucre de 50 kg que tenien a casa, «i deien que era bo pels ossos (riu), no entenc ara què passa amb el sucre». Li encanta la vida al camp i el bestiar, la muntanya. «Jo era feliç quan em deien: avui no podràs anar a escola... A pagès no hi ha festes ni festetes», explica. Gairebé dia sí dia no trepitjava el Casamanya, la seva muntanya favorita; hi anava a acotxar el bestiar. Mentre la mare guarda-

va les vaques, ell feia el mateix amb els cargols, i els feia entrar i sortir...

«A l'abril ja engegàvem el bestiar per péixer. Llavors hi havia moltes ovelles, i mantenien els pins a ratlla. Els animals volen lliber-

de botifarra, «i tant que jugàvem, al Bar Pons –a Casa Jep de Tor–, partida diària, i allà arreglàvem el món». Un Ordino agrícola i rural al cent per cent, amb petits comerços, botigues de queviures, «suficient pel que necessità-

«A l'Ordino d'abans, els carrers feien olor d'escudella cada dia»

tat, i ara està tot massa emboscats. Llavors es tallaven molts arbres i cada casa tenia pins per escalfar-se i totes les cases es feien així». L'Ordino del Saboyano feia olor d'escudella, «cada dia es feia bullir l'olla, en aquest poble, de la bona, amb tocino; sempre menys els diumenges, que es menjava pollastre o conill. Jo sempre he anat tip, però no hi havia tanta abundància, havies d'administrar la vianda». Tampoc no hi faltava la partida

vem. I ara diuen que no podem menjar tanta carn...». «Esquiàvem als prats, i els primers esquís els vaig fer a la serradora de Cal Nicolau». Se sent orgullós dels seus fills, que continuen la pagesia amb ell, una explotació ramadera de cinquanta vaques, amunt i avall. «No és estrany, és una feina que enganxa, i ho han viscut des de ben petits, igual que jo. Però és dura». Les vacances més llargues que ha fet a la vida va ser amb nou anys, «una

setmana de vacances i un mes de colònies –una paraula que no havia sentit mai abans–; hi vam anar vuit d'Andorra i mai havia estat tants dies fora d'aquí». A la platja, un lloc inhòspit per a ell, on «vas xocant amb tothom».

Els interrogants de l'encaix amb Europa no el deixen indiferent: les pressions, les normatives i els canvis que s'intueixen, «si cau el tabac tindrem moltes dificultats per tirar endavant la ramaderia. No sé què ens han de venir a explicar». Però l'Andreu Gaspà no es deixa impressionar fàcilment, ja n'ha viscut unes quantes, de crisis pàgesses i ramaderes. Tampoc l'impressionen etiquetes com la de biosfera, «els pagesos ja fem la biosfera, i tenim cura del medi ambient, és la nostra feina».

Com a home de la terra, també va passar per la vida política del seu poble, d'on va ser segon cònsol, i del país, com a conseller general amb vot per la Cons-

titució. Es defineix com a conservador i es mira amb reserves la tendència actual de fer aliances entre partits. «No acabo d'entendre que es diguin el nom del porc i l'endemà s'abracin, però ara és així». Va estar molt orgullós que la seva filla Berna entrés com a segona cònsol, com ho havia estat ell, i també que fos subsíndica. A Cal Saboyano ja hi ha vuit dones, i la Sara li acaba de portar un besnet. «La dona és el pilar d'una casa perquè funcioni. Per descomptat que hi estic a favor, dels drets de la dona, però cadascú ha de tenir el seu paper perquè tot rutlli. L'any 70 vam haver d'anar a buscar-les per anar a votar», recorda. El Saboyano no s'ha perdut la visita d'Emmanuel Macron, ni la de cap altre copríncep. «Molt simpàtic, el Macron, però el que més em va impressionar va ser el general De Gaulle. Aquell home imposava només de veure'l, es veia una autoritat».

És difícil parlar dels pares, del que signifiquen per a cadascú de nosaltres, en unes poques línies. És un fet ben sabut que els fills estimen molt els seus pares, però no per això deixa de ser important demostrar-los-hi, cosa que segurament no fem gaire sovint.

Què puc dir del meu pare? Un típic andorrà, una persona humil, senzilla, treballadora, pràctica i molt tossuda i cridaire –a casa sempre diem: si no crida és que està malalt.

Un home que s'ha sabut adaptar al temps i ha passat de llaurar amb un parell de vaques a fer-ho amb el tractor. Un home amb visió de futur, sempre barrinant. Un home de pau, d'arreglar les coses parlant, de paraula, que troba solucions per a tot, que no es rendeix mai, que quan era petit, abans d'anar a l'escola al matí, primer pujava a la borda de la Uina a donar de menjar al bestiar i després anava a classe, això sí, amb un tros de fusta sota el braç per poder-se escalfar, com la resta de companys.

Ell ha vist un Ordino sense carreteres, ni cotxes, ni calefaccions, ni comoditats com les d'avui, i no s'ha queixat mai. Ara ens queixem per tot!

Un exemple a seguir... M'agradaria ser com els meus pares, perfectes, malgrat totes les seves imperfeccions.

De pares bons n'hi ha molts, però de bons pares pocs. Gràcies, papa, per ser totes dues coses.

Àlex Gaspà Bringueret